

1994

Tuairiscí ón Ind agus ón Afraic

Máirtín Mac Con Iomaire

Technological University Dublin, mairtin.macconiomaire@tudublin.ie

Linda Byrne

National College of Art and Design, Ireland, byrnel@ncad.ie

Follow this and additional works at: <https://arrow.tudublin.ie/tfschafart>

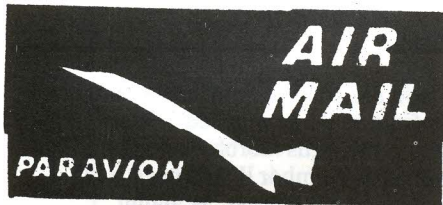

Part of the [Arts and Humanities Commons](#), and the [Tourism and Travel Commons](#)

Recommended Citation

Mac Con Iomaire, M. and L. Byrne (1994). Tuairiscí ón Ind agus ón Afraic. *Comhar*. Imleabhar 53, Uimhir 1, lth. 29-30, DOI: 10.21427/d7rn0k

This Article is brought to you for free and open access by the School of Culinary Arts and Food Technology at ARROW@TU Dublin. It has been accepted for inclusion in Articles by an authorized administrator of ARROW@TU Dublin. For more information, please contact arrow.admin@tudublin.ie, aisling.coyne@tudublin.ie, vera.kilshaw@tudublin.ie.

Tá Máirtín Mac Con Iomaire agus a chara, Linda Byrne, ag caitheamh bliana ag taisteal an domhain. Seo tuairiscí a chuir Máirtín chugainn ón India agus ón Afraic:

Bás, Beatha agus Time Magazine

I sa Roshan Villa Guest House i New Delhi a casadh orm é agus nach é a bhí sásta bheith ag dul abhaile! Bhí sé chun imeacht an lá dár gcionn ach ní bheadh sé ar a sháimhín só go mbeadh sé thuas san aer agus é ag eitilt ar ais chun na Beilge.

Ba é seo an séú cuairt dhá mhí a bhí tugtha aige ar an India agus bhí an tír go léir feicthe aige anois ar deireadh thiar. Ba i 1975 a thug sé a chéad chuairt ar an tír agus cosúil le go leor leor eile a chuaigh ansin sna seachtóidí thit sé i ngrá léi. Bhí na daoine cairdiúil, flaitiúil, spéisiúil, greannmhar agus thar a bheith fáiltiúil. Tír dhifriúil ar fad a chonaic sé an uair seo.

Thosaigh an turas go maith dó. Bhí sé ag taisteal le cailín a bhfuil sé mór léi. Chuadar beirt go Calcutta le linn tús na Monsún, áit a raibh na sráideanna faoi dhá throigh báistí, séarachais agus dramhaíle. Níor tháinig aon lagmhisneach orthu mar i lár na díleann chonaic siad an carthanas agus an dea-chroí a mhúsclaítear i ndaoine in am an ghátair. Casadh an Dr. Jacques orthu, dochtúir Eorpach a d'iompaigh a dhroim ar fad leis an saol galánta a bhí aige chun dul ag obair le bochtáin Chalcutta. Thóg ár gcara go leor grianghrafanna den chlinic sráide a bhí bunaithe ag an dochtúir le go bhféadfadh sé iad a úsáid chun airgead a bhailiú dó.

I Varnassi, cathair naofa abhainn na Ganges, fuair siad léiriú maith ar fhealsúnacht na nIndiach faoin mbás. Tagann na mílte seandúine agus othar go Varnassi chuile bhliain le bás a fháil. Deirtear go dtéann aon duine a adhlactar sa Ghanges díreach ar Neamh. Bhí ár gcara agus a chailín ag taisteal sráideanna cúnga Varnassi i ricséa nuair a tháinig siad ar shochraid. Bhí an corp fillte i mbráillín bhán ar chomhla adhmaid ar ghuailí seisear fear. Bhí na fir bogtha go maith tar éis bheith ag ól "bangla", an poitín áitiúil. Nuair a tháinig siad i gcóngar an ricséa scior triúr acu agus thit an corp isteach i mullach na beirte sa ricséa. Fágadh an corp ar ghlúine na beirte ar feadh dhá nóiméad ar a laghad agus an seisear fear lagtha ag gáire. Ansin d'ardaíodar leo an corp, thugadar a n-aghaidh ar an abhainn, agus thugadar cuireadh don bheirt chun na sochraide!

Lean siadsan an corp go bruach na Ganges go dtí an áit a raibh sé le dó. Cuireadh cual adhmaid os cionn a chéile, leagadh an corp ar a bharr agus cuireadh tuilleadh adhmaid ar bharr an choirp. Dhoirt na gaolta "ghee" nó im leáite ar éadan an choirp agus tar éis dóibh dul timpeall an choirp trí huair lasadar é. Bhí an bheirt ag breathnú ar an searmanas go ciúin.

Nuair a bhí an corp leathdhóite bhí an tine ag dul as. Rug fear amháin ar shluasaid agus sháigh trí easnacha an choirp í agus d'ardaigh an creatlach chun an t-aer a scaoileadh isteach chuig an tine. Le linn dó an corp a bheith ardaithe san aer aige d'fhéach ar ár gcairde agus dúirt: "So what country are you from?"

Is tar éis Varnassi a d'athraigh rudáí. Shocraigh an cailín fillte ar Chalcutta agus cabhrú leis an Dr.

Jacques. Bhí an fear óg ag taisteal leis féin anois agus chuile áit a ndeachaigh sé bhí daoine ag iarraidh airgead a sciobadh uaidh. Ag tochras ar a gceirtlín féin a bhí chuile dhuine a bhí cairdiúil leis. Thug dream amháin cuireadh dó brat urláir a cheannach i siopa a ndearthár agus dream eile cuireadh dó fanacht in óstán a gcarad. Nuair a d'eitigh sé an dá dhream d'éiríodar an-ghrána leis.

Thóg sé traen oíche go Cochin agus bhí sé ina lúí i gceann de na leapacha uachtair. Bhí sé ag caitheamh toitín agus nuair a bhí sé caite aige chaith sé an nuta amach an fhuinneog. Ach tar éis cúpla nóiméad fuair sé boladh an dó. Bhí nuta an toitín tar éis séideadh ar ais isteach an fhuinneog agus seanéadach leis an mbean a bhí sa leaba íochtair a chur trí thine. Cé gur éirigh lenár gcara an tine a mhúchadh tharla gleo agus rí-rá agus an chéad rud eile bhí gardaí ar an láthair. D'admhaigh an fear óg gurbh é a bhí ciontach agus thairg sé luach an éadaigh a chúiteamh leis an mbean, ach chuir na gardaí iallach air trí oiread luach an éadaigh a thabhairt di agus chuadar tríd a chuid páipéar go mion.

Chaith sé cúpla lá i gCochin áit ar thriail bainisteoir óstáin airgead a ghoid uaidh. Chaill ár gcara a chiall agus thosaigh ag bualadh an bhainisteora. Ní raibh na gardaí i bhfad ag teacht agus tugadh ár gcara síos chuig an stáisiún. Chuardaigh siad a mhálaí, ag féachaint an raibh aon rud luachmhar iontu agus bhí faitíos an domhain air go gcuirfidís féin drugaí iontu. Nuair a tháinig siad ar na ceamaraí, dúirt sé leo gur iriseoir a bhí ann le *Time Magazine*. Bhí an t-ádh glan air, mar scanraigh sé sin iad agus ligeadar leis láithreach.

Nuair a d'fhill sé ar New Delhi le bualadh lena chailín, ní raibh tásca ná tuairisc uirthi. Nuair a casadh ormsa é, bhí cúig lá caite aige ag fanacht léi agus gan tásca ná tuairisc fós uirthi. Bhí sé ag fágáil na tíre an lá dár gcionn agus bhí súil aige go mbeadh sí ag an aerfort roimhe. Tá súil agamsa go raibh, freisin. ■

Míorúilt an Mara

Ní rabhamar ach cúig nóiméad ar an mbóthar nuair a stop Moses, ár dtiománaí, an mionbhus chun cúpla céad scilling a bhrú isteach i nglaic Garda mhóir. Bhí muid ar bhrúach chathair Nairobi agus ar ár mbealach go dtí an "*Masai Mara*". Is cosúil go raibh an Garda sásta leis an socrú airgid seo mar lig sé linn, ainneoin go raibh sé tar éis muid a stopadh faoi bheith ag taisteal ró-thapaidh. "Sin é nós na hAfraice" a dúirt

Moses linn. Díoltóir bíoblaí a bhí sa seanfhear a bhí sa charr a bhí romhainn; shín sé cóip den Tiomna Nua chuig an nGarda agus dúradh leis bóthar a bhuailadh.

Bhí drochbhóthar ceart romhainn. Cé go raibh ár ngluaisteán réitithe amach faoina chomhair le neart "shock absorbers" b'éigean dúinn stopadh chuile dhá uair a' chloig le sos a thabhairt do na boinn. Thosaíodh buachaillí óga an cheantair ag comhrá linn agus ag iarraidh airgead Éireannach orainn le cur leis an mbailiúchán a bhí acu ó thíortha eile. Ní fada go raibh ár gcuid sóinseála ar fad ón mbaile ídithe. Nuair a d'iarr mise boinn as Kenya orthu le cur le mo bhailiúchán féin is amhaidh a thosaigh siad ag gáire fúm!

Shroicheadar an "*Masai Mara*" in am don lón. Páirc mhór mhillteach dúlra nádúrtha í seo, ar cómhéid le Cúige Mumhan. Síneann sí ó dheas thar teorainn isteach sa Serengetti sa Tansáin. Is treibh an-ársa iad an Masai agus is leo an dúiche seo ar fad. Daoine arda, tanaí iad a iompraíonn iad féin go ríoga agus a chaitheann maisiúcháin ina gcuid cluas agus ina gcuid srón. Caitheann siad bráillíní dearga agus deirtear nach n-aithníonn na hainmhithe iad agus go bhfanann siad amach uathu. Feirmeoirí beostoic iad na Masai agus ní mharóidh siad aon ainmhí fiáin ach amháin i gcás go n-ionsáitear a gcuid beithíoch féin.

Tá rogha bhreá lóistín sa *Mara*, idir óstáin ardnósacha agus láithreacha campála. D'fhan muid i gceann de na "Campáil Puball", an cineál campála is deise dá bhféadfá a dhéanamh. Pubaill bhuana atá iontu seo a bhfuil leapacha ceithre phosta iontu agus leithris atá déanta as marmar glas. Ba chosúil é le dul ar ais sa stair go dtí ré na gcoilíneach agus mheabhraigh sé an scannán "*Out of Africa*" dom. Eagraíonn lucht an lóistín "*game drivers*" trí huair sa ló. Is le ceamara seachas gunna a dhéantar fiach ar na Safáiríocha seo.

Tar éis an lóin, chuamar amach i Land Rover le daoine as an Eilbhéis. Bhí súile an-ghéar ag an tiománaí agus bhí sé in ann ainmhí a thabhairt faoi deara agus é míle uainn. Is deacair a mhíniú cé chomh

haoibhinn is atá sé bheith amuigh ar na bánta i lár na hAfraice, ag baint lán do shúl as a bhfuil de dhraíocht i do thimpeall, fiú amháin mura bhfuil ainmhí ar bith le feiceáil. Bhí sé d'ádh orainn an lá áirithe seo go bhfaca muid chuile ainmhí beo dá gcónaíonn ar an machaire álainn seo, beagnach.

Bhí sceitimíní dáiríre orainn nuair a tháinig muid ar ár gcéad Séabra agus Gaisil agus níorbh fhada go raibh bólacht mhór *Wilderbeest* agus Buabhall lenár dtaobh. B'álainn bheith ag tiomáint le taobh Sioráfanna agus iad ag rith go grástúil thart ar fiche míle san uair. Chonaic muid Liopard Fiaigh (*Cheetah*) i mbarr géag agus é ar foscadh ó theas na gréine. Bhí sé dochreidte bheith ibhfóisceacht deich dtroithe don ainmhí is sciobtha ar domhan.

An mhaidin dár gcionn, dúisíodh muid ar 5.30 agus bhí muid amuigh ar na bánta le héirí na gréine. Bhí muid faoi dhraíocht ag dathanna na spéire le maidneachan lae, agus an drúcht ag glioscarnach ar an bhféar griandóite ar ár mbealach amach ó na campáil. Ní raibh muid i bhfad amach nuair a tháinig muid ar scata leon, ocht gcinn déag acu, idir shean agus óg. Bhí na coileáin óga ag iomrascáil le chéile agus na leoin mhóra ag ligean a scíth fós i bhfionnuaire na maidine, sular tháinig an brothall mór.

Is furasta dearmad a dhéanamh gur cuairteoir tú i ríocht seo na n-ainmhithe, agus tá contúirt i gcónaí ann mura mbíonn tú go soraí ar an airdeall. Dá rachfá idir Srónbheannach agus a laoi, mar shampla, nó idir Dobhareach agus a pholl uisce ba dhuit ba mheasa. Tuigean na tiománaithe an chontúirt agus bíonn siad fíorchúramach. Fós féin, maraítear turasóirí dichéillí ar an gcaoi seo san Afraic chuile bhliain.

Tá draíocht ag baint leis an Afraic agus mholfainn do dhuine ar bith atá ag iarraidh sos a thógáil ón domhan thiar dul ar Safáirí. ■

Máirtín

Mac Con Iomaire

(léaráidí le Linda Byrne)